

Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
38,10+ 1,90 (GST) = 40 kan. dolarů
Cena 1.62 + 0.08 (GST) = 1.70 dolaru.

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

Datum, dokdy jsou
noviny předplaceny,
je v pravém horním
rohu štítku!

J Time
Committed
A déla
convenu

Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 21.

(421.)

Vol. 18.

satellite

1-416

Thursday,

November 6,

2008

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Vlak, který projel jevištěm...

Když jsem v pátek večer odcházel z divadla, uvědomoval jsem si, že nádraží má své vlastní zákonitosti, že je to svět sám pro sebe. Snažil jsem se vybavit si rozhlasové a divadelní hry nebo filmy, které se odehrávají na nádražích či nádražičkách a nakonec jsem si vybavil tři. Shodou okolností dvakrát zde byla rumunská konexe a pak Hrabalovy *Ostře sledované vlaky*.

V šedesátých letech to byla rozhlasová hra a později i film *Bezejmenná hvězda*. Příběh stárnoucího profesora, který se setká na venkovském nádraží s bohatou dámou, která však nemá u sebe nic než žetony pro ruletou. Nabídne jí nocleh. Setkání znamená na malém městečku zároveň skandál a společenské zneuznění. Na nádraží se totiž setkávají lidé z různých společenských vrstev, různého vzdělání, různých zkušeností. Nádraží má svůj řád, svoji přesnost. Lidé mají zodpovědnost. Je to svět sám pro sebe. Zároveň však je to svět otevřený, kde je možné vidět pod pokličku.

Nevím, jestli mladý rumunský režisér Christian Nemescu znal Hrabalovy *Ostře sledované vlaky*, ale čtyřicet let po tomto filmu vznikl film podle skutečné události *California Dreamin'* o výpravčím, který odstaví vojenský vlak NATO směřující do Jugoslávie. Přes vyhrožování a zastrašování tvrdí, že vlak nemá správné celní papíry a tudíž, že nemůže jet přes hranice. Některé scény jsou velice podobné právě Menzlovu filmu. Christian Nemescu však tragicky zahynul před dokončením filmu a tak lze těžko zodpovědět otázku, jak ho ovlivnil právě tento oskarový film.

O tom, že film *Ostře sledované vlaky* stále něco ve filmovém světě znamená svědčí i skutečnost, že byl nedávno znovu uveden na Torontském mezinárodním filmovém festivalu. Film je však zakonzervován a nedá se s ním nic dělat. Pořád máme před očima mladého Václava Neckáře. Svým způsobem vypráví nejen o válce, ale hlavně o šedesátých letech, kdy najednou hrdinové nebyli černobílými figurkami z *Němé barikády*, ale byly to barevné postavy, které měly svoje problémy, svá ega, své touhy, ale i neřesti. To vše se odehrává v mikrokosmu na nádraží - prostopášný výpravčí Hubička, či s pubertou se vypořádávající Miloš Hrma, zatímco spořádaný přednosta jde i v této době po kariéře, po „inspektorské zahrádce“. Je zde neposlušnost i vzdor vůči autoritám a podobně jako ve filmu Christiana Nemescua se tento odpor objevuje někde, kde bychom to nečekali.

Adolf Toman se tedy pokusil hned o několik věcí. Troufl si udělat věc, kterou všichni v sále znali a vzal na sebe riziko, že lidé budou srovnávat čtyřicet let starý film s divadelní hrou. Zde byli obzvlášť v nevhodě Martin Bonhard, Radka Tamchynová a Zuzana Novotná. Přiznejme si, že nahradit tehdejší špičkové herce není snadné.

Bylo proto šťastné, že se režisér nedržel filmové předlohy, ale že udělal něco nového. V divadelní hře na rozdíl od filmu se vše odehrává na nádraží. Razítková scéna se prolíná se závěrem. Miloše Hrmu nezastřelil z vlaku, ale při razíli na nádraží. Přitom umírá dvakrát. Jednou před přestávkou v osobní tragédii, po druhé skutečně v závěru hry.

Skutečně vztah přednosti s uniformou podělanou od holubů a uhlazeného výpravčího nemohl být lépe dokumentován i generačně než Tomášem Maškem a Janem Šmídem, a v divadle nezůstala jedna tvář vážná, když Jana Fabiánová cpala šiškami husu, která byla skoro jako živá a Martin Bonhard za ní přišel se svými erotickými problémy. Představení mělo přitom spád, divák se těšil, jak se herci vypořádají s dalšími zapeklitými úkoly. Na scéně byly dvě funkční struktury, dvě řešení: vlevo semafor (místo dramatu a tragédie), vpravo holubník (zde se odehrává komický kariérní přednostův vzestup).

Adolf Toman, který Nové divadlo před čtyřiceti lety v Torontu zakládal, režíroval stejnou hru před měsícem v divadle v Nymburce. Měl proto možnost obě představení porovnat:

AT: Torontské představení se divákům líbilo. Ten potlesk nakonec to ohodnotil docela hezky. Obě představení, jak torontské tak nymburské, se moc od sebe nelišila. Zde viděli herci na videu nymburské představení. Myslím si, že v Nymburce budou překvapení, až uvidí výkony z Toronta a jak jsou zde dobří herci.

ABE: Proč právě *Ostře sledované vlaky*?

AT: Mám rád Hrabala a okolí Nymburka - Kersko, kde působil. Dělal jsem již *Postřihy* a *Obsluhoval jsem anglického krále*. Teď jsou to *Ostře sledované vlaky*. Nějak jsem se v něm našel a dělám ho rád.

ABE: Neměl jsi strach z toho vzít věc, kterou lidé znají?

MARTIN BONHARD A TOMÁŠ MAŠEK V OSTŘE SLEDOVANÝCH VLAČÍCH

AT: Šel jsem k původnímu textu a snažil jsem se chytout to trochu jinak než Menzel ve filmu. Scénář pak upravil V. Nývlt a já to pak ještě trochu proškrtal a zpřeházal. Hrabal totiž dává režisérovi licenci, že si s tím může pohrát.

ABE: Jak tě napadlo dát všechno do jedné místnosti na nádraží?

AT: To je právě to pěkné na Hrabalovi, že tam může hrát všechno, že se mohou prostředí prolínat a při tom se nemusí měnit scéna.

ABE: V čem se *Nové divadlo* změnilo?

AT: Někteří mladí herci se vyhráli a jsou mnohem lepší než v minulosti. Ze staré gardy mně chybí Bohouš Máca, to byl herec, na kterého jsem mohl vždycky spoolehnot. Tomanš je stále skvělý. Ale díky těm šikovným mladým to divadlo může pokračovat.

ABE: Myslíš, že by *Nové divadlo* obstálo v konkurenci v Čechách? Chtěl bys udělat takový experiment?

AT: To by byl zajímavý experiment. Muselo by to být něco specifického a pak s tím jet do Prahy. Dnes je o takovou spolupráci v Čechách zájem.

ABE: A tvoje nejbližší budoucnost?

AT: Skončil jsem funkci náměstka ministra kultury a teď se věnuji EXPU 2010 v Sanghaji. Přípravuji český pavilon na světovou výstavu.

Aleš Březina

***